

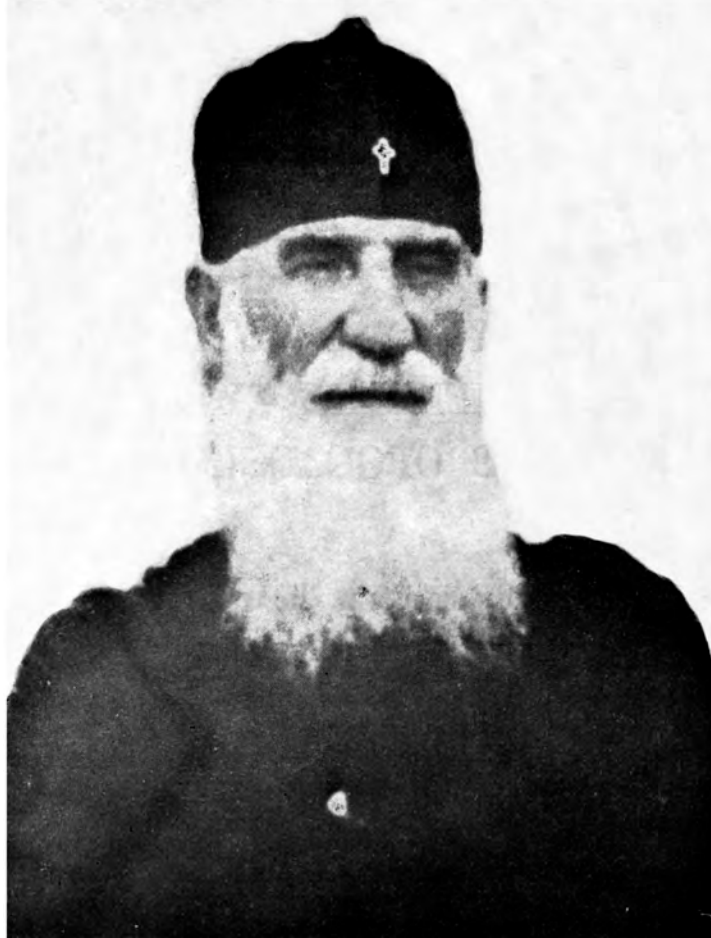
ΑΡΧΙΜ. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ

τ. Καθηγητοῦ Δογματικῆς Πανεπιστημίου Βελιγραδίου

**ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ Η ΣΥΓΚΛΗΣΙΣ
ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΔΟΥ
(ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ)**

**Ἐπιστολή πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον
τῆς ἐν Σερβίᾳ Ἐκκλησίας**

**ΕΚΔΟΣΙΣ
«ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΜΑΡΤΥΡΙΑΣ»
ΑΘΗΝΑΙ 1971**

Ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης π. Ἰουστίνος Ποποβιτς, διδάκτωρ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν καὶ τέως Καθηγητὴς τῆς Δογματικῆς τοῦ Πανεπ. τοῦ Βελιγραδίου, παυθεὶς ὑπὸ τῶν Κομμουνιστῶν, νῦν δὲ πνευματικὸς τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Τσέλιε, εἰς Βάλιεβο Σερβίας.

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Ἡ παροῦσα Ἐπιστολή τοῦ Πανος. Ἀρχιμανδρίτου π. Ἰουστίνου Πόποβιτς ἐγγραφή (σερβιστί) τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον καὶ ἀπεστάλη διὰ τοῦ τοπικοῦ Ἐπισκόπου εἰς τὴν Ἱερὰν Σύνοδος τῆς ἐν Σερβίᾳ Ἐκκλησίας. Κατόπιν δὲ ἀδείας τοῦ ἀποστολέως μετεφράσθη ὑπὸ μαθητῶν του ἀφ' ἐνὸς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν δημοσιευθεῖσα ὡς κύριον ἄρθρον εἰς τὸ περιοδικὸν «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι» (Ἰούλιος — Αὐγούστος 1971, ἀρ. 1295-6), κα εἰς τὴν θρ. ἐφημερίδα «Ὁρθόδοξος Τύπος», ἀφ' ἑτέρου δὲ εἰς τὴν Γαλλικὴν καὶ Ρωσικὴν.

Ταπεινῶς φρονοῦμεν ὅμως ὅτι ἡ Ἐπιστολή αὐτή, ἀφορῶσα εἰς θέμα ἀληθῶς «πανορθόδοξον» καὶ ὀρθοδόξως «οἰκουμενικόν», πρέπει νὰ κυκλοφορήσῃ εὐρύτερον καὶ ὡς ἰδιαίτερον κείμενον μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων Κληρικῶν καὶ Θεολόγων, μάλιστα μεταξὺ τῶν Ἱεραρχῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ ὀρθοδόξου Λαοῦ γενικώτερον. Διότι ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς δύναται νὰ ἐξαχθῇ ὡς ἔμμεσον, πλὴν σπουδαιότατον δίδαγμα καὶ τοῦτο ἀκριβῶς: ὅτι τὸ θέμα τῆς συγκλήσεως ἢ μὴ σήμερον Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Ὁρθοδοξίας δὲν ἀφορᾷ μόνον τοὺς Ἱεράρχας, ἀλλὰ πάντα πιστὸν καὶ ἀληθῶς ὀρθόδοξον, ἔστω καὶ ἂν ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως ἀπέχη τῆς ἐπισήμου ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς, ὡς ὁ π. Ἰουστίνος.

Ἄλλο ἐξ ἄλλου ἔμμεσον δίδαγμα εἶναι ὅτι πᾶσα σχετικὴ συζήτησις ἔχει μεγαλυτέραν ἀξίαν καὶ σημασίαν, ἐὰν γίνεται πρὸ τοῦ ἐπισημαινομένου κινδύνου. Διότι τὰ μετὰ «μίαν τοιαύτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον» προβλέπονται ζοφερά. «Ἡ βαθεῖα αἰσθησις καὶ πλήρης ὀδύνης ἐπίγνωσις» τοῦ π. Ἰουστίνου εἶναι ἀκριβῶς ὀδυνηρά: «Τί δύναται νὰ περιμένῃ κανεὶς ἀπὸ μίαν τοιαύτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον; Ἐν καὶ μόνον ἔν: σχίσματα καὶ αἱρέσεις καὶ διαφόρους ἄλλας συμφοράς!»

Πράγματι. Ἐκεῖ καὶ μόνον ὀδηγοῦν οἱ Οἰκουμενισταὶ «Προφηταπόστολοι», ὅταν τὰ μὲν ἀναλλοίωτα Δόγματα καὶ τοὺς Ὁρους Πίστεως εἴτε συγκεκαλυμμένως διὰ τοῦ δογματικοῦ μινιμαλισμοῦ» εἴτε «γυμνῇ τῇ κεφαλῇ» παρερμηνεύουν ἢ «ἐγκλείουν εἰς

χρονοντούλαπα» ἢ συναλλάσσουν μετὰ τῶν κιβδήλων νομισμάτων τῆς ἀναληθοῦς ἀγάπης (Ἀθηναγόρας Α'), τοὺς δὲ Ἱεροῦς Κανόνας τῶν Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τὴν θείαν αὐτὴν στολὴν τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀπροκαλύπτως ὀνομάζουσι «ἀνθρωπίνους ἐπινοίας» καὶ «ἀνοησίας», διὸ καὶ καλοῦσι τοὺς Ὁρθοδόξους νὰ χωρήσουν «πέρα τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου» τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου ἐν γένει Παραδόσεως (Ἀθηναγόρας Θυατείρων).

Ἄλλὰ «πέρα τοῦ Κανονικοῦ Δικαίου» καὶ τῆς Ὁρθοδόξου Παραδόσεως ὁ Θεάνθρωπος ἀντικαθίσταται ὑπὸ τοῦ Πάπα καὶ τοῦ πολυκεφάλου προτεσταντικοῦ ὀρθολογισμοῦ, ἐνῶ ἡ «κιβωτὸς σωτηρίας», ἡ Ἐκκλησία Του, μεταποιεῖται εἰς ἐγκόσμιον ὀργανισμόν ἢ φιλοσοφικὸν σύστημα ἢ καὶ Παγκόσμιον Συνομοσπονδίαν Αἱρέσεων (Π.Σ.Ε.).

Πιστεύομεν ὁμῶς ἀκραδάντως ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία, Ἐκκλησία οὐσιαστικῶς καὶ ὀργανικῶς δημοκρατικῆ - Τριαδολογικῆ, Ἐκκλησία τῆς Παραδόσεως, θὰ μείνῃ ἐδραία καὶ ἀμετακίνητος εἰς τὰ αἰῶνια «ὄ ρ ι α ἃ ἔ θ ε ν τ ο ο ἰ Πατέρες» Αὐτῆς, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν καὶ θὰ ὑπάρχουν φορεῖς καὶ κήρυκες τῆς Ἀληθείας Τῆς ὡς ὁ π. Ἰουστίνος.

Ἐπειδὴ λοιπὸν κατόπιν τῆς κοινοποιήσεως καὶ δημοσιεύσεως τῶν εἰσηγήσεων τῶν προπαρασκευαστικῶν ἐπιτροπῶν τῆς λεγομένης Μεγάλῃς Παγορθοδόξου Συνόδου ἔχουν ἀρχίσει ἤδη νὰ βλέπουν τὸ φῶς τῆς δημοσιότητος διάφοροι σχετικαὶ κριτικαί, ὑπὲρ ἢ κατὰ, ἡ εὐρυτέρα δημοσιότης τοῦ κειμένου τῆς Ἐπιστολῆς τοῦ π. Ἰουστίνου δὲν ἐκπληροῖ μόνον μίαν ἀνάγκην, ἀλλὰ καὶ μίαν ὑψίστην ἀποστολήν: τὴν ἀποστολὴν τῆς προλήψεως ἀφ' ἐνὸς μεγαλυτέρων συμφορῶν, ἀλλὰ καὶ τοῦ θριάμβου τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τοῦ μεγαλυτέρου καὶ ὑπουλοτέρου τῶν ἐχθρῶν Τῆς, τοῦ «ἀθέου Οἰκουμενισμοῦ», κατὰ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ π. Ἰουστίνου.

Διὰ τὴν ἄδειαν καὶ εὐλογίαν κυκλοφορίας τοῦ παρόντος εὐχαριστοῦμεν θερμῶς τὸν σεβ. π. Ἰουστίνον καὶ τὸν ἐν Ἑλλάδι μαθητὴν του π. Ἀμφιλόχιον Ράντοβιτς.

Ἰ. Νέα Σκῆτη — Ἁγιον Ὄρος.

Μοναχὸς ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ ΝΕΟΣΚΗΤΙΩΤΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ι. ΣΥΝΟΔΟΝ ΤΗΣ ΕΝ ΣΕΡΒΙΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Μοναδικὸς θεμέλιος ὁ Θεάνθρωπος

Ἀναμφιβόλως, διὰ τὸ ὁμαλῶς σκεπτόμενον θεοειδὲς ὄν, ποῦ λέγεται ἄνθρωπος, ἡ μόνη παναξία εἰς ὅλους τοὺς ἀνθρωπίνους κόσμους εἶναι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ ἡ Ἐκκλησία Του, ἡ ὁποία εἶναι τὸ Σῶμα Του καὶ Αὐτὸς ἡ μόνη Κεφαλή της. Τὸ νὰ ὁμιλῇ δέ τις περὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὁρθοδόξου, σημαίνει ὅτι ὁμιλεῖ περὶ Αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, τοῦ Θεανθρώπου. Διότι ἡ Ἐκκλησία δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ὁ Ἴδιος ὁ Θεάνθρωπος Χριστὸς παρατεινόμενος εἰς ὅλους τοὺς αἰῶνας. Ἐντεῦθεν τὸ «Εὐαγγέλιον» καὶ ἡ πανυποχρεωτικὴ ἐντολή: «ἵνα γένηται ἐν πᾶσιν αὐτὸς πρωτεύων» (Κολ. 1, 18). Αὐτός, ὁ ἱστορικὸς Θεάνθρωπος Κύριος Ἰησοῦς. Δι' αὐτὸ πρὸς πᾶν ὅ,τι εἶναι ἰδικόν Του, ἦτοι ὅ,τι εἶναι τῆς Ἐκκλησίας, πρέπει νὰ προσέρχεται τις μετὰ ἀγιολειτουργικοῦ «φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης». Συγχρόνως ἡ ὀρθόδοξος αὐτοαἰσθησίς μας καὶ ἡ ὀρθόδοξος καθολικὴ αἰσθησίς μας, ἡ ὀρθόδοξος αὐτοσυναἰσθησίς μας καὶ ἡ ὀρθόδοξος καθολικὴ συνείδησίς μας δέον νὰ ἀρχίζουν πάντοτε μὲ Αὐτὸν καὶ νὰ τελειώνουν μὲ Αὐτόν· μὲ Αὐτόν, ὁ Ὅποιος ἐδήλωσε καὶ ἐκήρυξεν εἰς ὅλην τὴν αἰωνιότητα καὶ δι' ὅλας τὰς ἐποχὰς τὴν ἀλήθειαν περὶ τοῦ Ἐαυτοῦ Του: «Ἐγὼ τὸ Α καὶ τὸ Ω, ὁ πρῶτος καὶ ὁ ἔσχατος, Ἀρχὴ καὶ Τέλος» (Ἀποκ. 22,13·1,10·17,8).

Ὁ Θεάνθρωπος λοιπὸν εἶναι τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα εἰς τὴν Ἐκκλησίαν: Αὐτὸς εἶναι ἡ ἀποστολικότης της, Αὐτὸς καὶ ἡ ἀγιότης της· Αὐτὸς εἶναι ἡ ἐνότης της, Αὐτὸς καὶ ἡ καθολικότης (σομπόρνοστ) της· Αὐτὸς καὶ ἡ οἰκουμενικότης της, Αὐτὸς καὶ τὸ ἀλάθητόν της. Δι' αὐτὸ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Θεάνθρωπος εἶναι τὸ πᾶν καὶ τὰ πάντα, οὐδὲν ἐπιτρέπεται νὰ ρυθμίζεται «κατὰ ἄνθρωπον, κατὰ τὴν παράδοσιν τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰ

στοιχεία τοῦ κόσμου, καὶ οὐ κατὰ Χριστὸν» (Γαλ. 1,11· Κολ. 2,8). Διατί; Διότι «ἐν Αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς» (Κολ. 2,9). Δηλαδή κατὰ τρόπον σωματικόν, ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ σώματι. Ἀκόμη καὶ διότι ὁ Θεάνθρωπος Κύριος «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἑβρ. 13,8). Ἔνεκα τούτου ὅλα τὰ προβλήματα ἐντὸς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀπὸ τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς μέχρι σήμερον, καὶ ἀπὸ σήμερον μέχρι τῆς Δευτέρας Παρουσίας, λύονται καὶ δεόν νὰ λύωνται μὲ Αὐτὸν καὶ μόνον μὲ Αὐτόν. Εἰς αὐτὸ ἔγκειται ἡ ὀρθοδοξότης τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἡ μοναδικότης Της καὶ ἡ παναληθινότης Της.

Ἀνήσυχτοι προβλήματα

Ἐὰν καὶ τὰ σύγχρονα προβλήματα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας δὲν λύωνται μὲ τὸν Θεάνθρωπον καὶ κατὰ τὸν θεανθρώπινον, ἀποστολικόν, ἀγιοπατερικόν τρόπον, εἶναι ἀδύνατον νὰ λυθοῦν ὀρθοδόξως καὶ θεαρέστως. Θὰ ὀδηγήσουν κατ' ἀνάγκην εἰς καταστροφάς, εἰς σχίσματα, εἰς αἵρέσεις καὶ εἰς πολυποικίλους οὐμανιστικὰς πλάνας, εἰς μηδενισμοὺς καὶ ἀναρχισμοὺς. Τοῦτο ἰσχύει ἀπὸ πάσης ἀπόψεως καὶ διὰ τὸ πρόβλημα τῆς συγκλήσεως τῆς νέας Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἡ ὁποία ἐπισπεύδεται τελευταίως ἀπὸ ὠρισμένους κύκλους καὶ ἐπιβάλλεται εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἀποστέλλονται ἀντιπρόσωποι τῶν τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν διὰ νὰ συζητήσουν περὶ τούτου. Δημοσιεύεται εἰς τὰ περιοδικὰ καὶ τὰς ἐφημερίδας ἀκόμη καὶ τὸ ἔτος καὶ ὁ τόπος τῆς συγκλήσεως τῆς ἐν λόγω Συνόδου: 1973 εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν.

Ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ γεγονότος ἡ ἀνήσυχος συνείδησις κάθε Ὁρθοδόξου, ἀλλὰ καὶ ἡ καθολικὴ συνείδησις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, δικαίως ἐκπλήσσεται καὶ διερωτᾶται: πόθεν αὐτό, καὶ μάλιστα τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὅλοι σχεδὸν αἱ τοπικαὶ (Σλαβικαὶ) Ὁρθό-

δοξοὶ Ἐκκλησίαι εἶναι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἐπιθετικοῦ ἀντιθρησκευτικοῦ Κομμουνισμοῦ; Ὡς πρὸς τοῦτο ὑπάρχει ἐκ διαμέτρου ἀντίθετος διαφορὰ, μεταξὺ προπολεμικῆς καὶ μεταπολεμικῆς καταστάσεως τῶν τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Κάποτε ἡ Ὁρθοδοξία ἦτο ἡ πίστις τῶν εὐρέων στρωμάτων τοῦ λαοῦ, τώρα ἡ πίστις θεωρεῖται «ὄπιον διὰ τὸν λαόν».

Προσωπικῶς δὲν βλέπω ὅτι κατὰ τὰς σημερινὰς περιστάσεις ὑπάρχει πράγματι ἀναπόφευκτος ἀνάγκη διὰ τὴν σύγκλησιν τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Ἐὰν ὅμως ὑπάρχη, τότε ἡ παρούσα στιγμή εἶναι ἡ πλέον ἀκατάλληλος εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας μας. Διότι, διὰ νὰ πραγματοποιηθῇ ἓν τοιοῦτον ἔργον ἱστορικῆς σημασίας ἐπιτυχῶς, εἶναι ἀναγκαῖον νὰ δημιουργηθοῦν αἱ κατάλληλοι συνθήκαι δι' αὐτὸ καὶ νὰ γίνουν ἐγκαίρως αἱ θεμελιώδεις προετοιμασίαι. Σήμερον ὅμως, καθ' ὅσον γνωρίζω, δὲν ὑπάρχει οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἄλλο. Ἴδου ὅτι ἐπὶ τόσα ἔτη ἡμεῖς δὲν κατωρθώσαμεν νὰ προετοιμάσωμεν τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων τῶν Διασκέψεων τῆς Ρόδου, ἂν καὶ δι' αὐτὸ ὑπῆρχον πολλὰι δυνατότητες. Τί λοιπὸν νὰ εἴπωμεν ὡς πρὸς τὰς συνθήκας τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου; Αὗται εἶναι, ἀπλῶς εἰπεῖν, ἀπελπιστικαὶ εἰς ὅλας, ὀλίγον ἢ πολὺ, τὰς τοπικὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας.

Ἡμέραι πονηραί...

Δὲν πρέπει νὰ λησμονήσωμεν ὅτι ἡ ἐποχὴ μας εἶναι ἐν πολλοῖς μία ἀποκαλυπτικὴ ἐποχὴ. Ἦδη ἤρχισεν «ἡ ὥρα τοῦ πειρασμοῦ, ἡ μέλλουσα ἔρχεσθαι ἐπὶ τῆς οἰκουμένης ὅλης, πειρᾶσαι τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς» (Ἀποκ. 3,10). Μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁμοῦ μετ' αὐτῶν «ἔρχεται πειρᾶσαι» καὶ ἡμᾶς τοὺς Ὁρθοδόξους (Σέρβους). Ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ὁ Κύριος λέγει εἰς τὴν Ἀποκάλυψιν περὶ τῶν ἑπτὰ τοπικῶν Ἐκκλησιῶν, ἰσχύει πολὺ περισσότερο διὰ τὰς σημερινὰς τοπικὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι εἶναι πλησιέστεραι χρονικῶς

πρὸς τὰς ἀντιχρίστους καὶ ἀποκαλυπτικὰς φρικαλεότητας καὶ γεγονότα, παρὰ αἱ τοπικαὶ Ἐκκλησίαι τῆς ἀποστολικῆς ἐποχῆς, περὶ τῶν ὁποίων ὁμιλεῖ ὁ Κύριος (Ἄποκ. 1,11 - 3,22). Ἀπὸ τοὺς ἀγωνιώδεις λόγους τοῦ Σωτῆρος ἀντηχεῖ δυνατωτέρα ὄλων ἢ θρονώδης ἐντολή Του δι' ὅλας τὰς τοπικὰς Ἐκκλησίας: «μετανόησον» (Ἄποκ. 2,5· 16,22· 3,19), ἰδιαιτέρως διὰ τὰς σημερινὰς τοπικὰς Ἐκκλησίας. Τὸ λέγει αὐτὸ ὁ Κύριος παντοκρατορικῶς καὶ προνοητικῶς κρατῶν «ἐπὶ τῆς δεξιᾶς» Του «ἑπτὰ ἀστέρας, ἧγουν ἑπτὰ Ἐκκλησίας» (Ἄποκ. 1,20).

Αἱ Ἅγιοι Ἑπτὰ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι

Εἰς τὸν θεανθρώπινον ὀργανισμὸν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ὅλα εἶναι ὀργανικῶς συνδεδεμένα. Ἐγγίζων τις οἰονδήποτε πρόβλημα τῆς Ἐκκλησίας, ἐγγίζει αὐτὸ τοῦτο τὸ θεανθρώπινον Πρόσωπον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Ἡ ἀπόδειξις τούτου; Καὶ αἱ Ἑπτὰ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι! Ὅλοι αὐταὶ λύουν εἰς τὴν πραγματικότητα ἐν πρόβλημα, ἐν παμπρόβλημα τοῦ πλανήτου τούτου καὶ τοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἀνθρώπινου γένους: τὸ πρόβλημα τοῦ Θεανθρώπου Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅχι ἀπλῶς ἢ μέριμνά των, ἀλλὰ ἢ πᾶσα μέριμνά των εἶναι: νὰ φυλάξουν ἄθικτον καὶ ἀπαραμόρφωτον τὸ Πανάγιον Θεανθρώπινον Πρόσωπον τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ καὶ ὅλα τὰ ἀφθαρτα ἀγαθὰ, τὰ ὁποῖα Αὐτὸς ἔφερεν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ — τῷ Σώματι Αὐτοῦ — καὶ ἐκεῖ ἐθησαύρισε δι' ὅλας τὰς ἐποχὰς καὶ δι' ὅλην τὴν αἰωνιότητα. Εἶναι φανερὸν εἰς τοὺς ἀνθρώπους ὄλων τῶν ἐποχῶν τὸ ἐξῆς κύριον δίδαγμα τῶν Ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων: Μὲ τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ — τῆς Ἀποστολικῆς καὶ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας Του — λύονται ἀμέσως καὶ ἐμμέσως ὅλα τὰ σπουδαιότερα προβλήματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς. Πᾶσα νέα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος δὲν θὰ εἶναι οὔτε Ἅγία οὔτε Οἰκουμενικὴ οὔτε ὀγδόη, εἰ ἂν πρωτίστως δὲν δεχθῇ τὰς προγε-

νεστέρας Οἰκουμενικᾶς καὶ ἀσαλεύ-
τους ἀποφάσεις τῶν.

Ἡ νέα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος

Εἰς τὴν πραγματικότητα ἡ νέα Οἰκουμενικὴ Σύνοδος πρέπει νὰ εἶναι συνέχεια τῶν προγενεστέρων Ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, διὰ νὰ εἶναι Ὁρθόδοξος καὶ Οἰκουμενικὴ. Εἰς αὐτὸ πρέπει τις νὰ εἶναι ἀποστολικῶς καὶ ἀγιοπατερικῶς προορατικὸς καὶ θεόσοφος. Ἐὰν ὅπουδῆποτε ἄλλοῦ, πολλῶ μᾶλλον ἐδῶ ἰσχύει ἡ τοῦ Σωτῆρος φιλόνητος προειδοποίησις, ὅτι ἕκαστος θὰ δώσῃ λόγον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς φοβερᾶς Κρίσεως διὰ «πᾶν ῥῆμα ἄργον» (Ματθ. 12,36), ποῦ θὰ λαλήσῃ περὶ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία εἶναι τὸ Σῶμα τοῦ Θεανθρώπου Χριστοῦ καὶ Αὐτὸς ἡ Παναγία καὶ Αἰωνία Κεφαλή Της. Τοιαῦτα δὲ «ἄργα ῥήματα» καὶ ἀπείρως ἐπικίνδυνα ἐλάλησαν πολλὰ στόματα ἐπισήμων ἀντιπροσώπων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅπως καὶ στόματα διαφόρων ἀντιπροσώπων τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας. Περὶ τούτου θὰ ἦτο δυνατόν νὰ γραφοῦν ὀλόκληρα βιβλία, διότι ὑπάρχουν πάρα πολλὰ περιστατικὰ τοιούτου εἴδους. Ὅλα αὐτὰ φωνάζουν ἢ, ψαλμικῶς εἰπεῖν, βοοῦν μέσα ἀπὸ τὰ θάθη τῶν πρὸς τὸν γλυκύτατον Κύριον καὶ ἀπορρίπτουν τὸ οὐρανογῆινον αἰώνιον Σύνταγμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τὸ διακηρυχθὲν ἀπὸ τὸν Κύριον διὰ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων: «πειθαρχεῖν δεῖ Θεῷ μᾶλλον ἢ ἀνθρώποις» (Πράξ. 5,29). Μὲ αὐτὸ ὅμως διευπώθη ἅπαξ διὰ παντὸς τὸ ἀσάλευτον ἐκκλησιαστικὸν δόγμα διὰ πᾶν δίλημμα μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ κοσμικῆς ἐξουσίας. Τὸ δόγμα αὐτὸ εἶναι ἡ πανισχύουσα δύναμις καὶ τὸ κριτήριον τῆς Ἐκκλησίας, αἰώνιος δύναμις καὶ κριτήριον, ποῦ παρατείνεται διὰ τῶν Ἁγίων Πατέρων καὶ Ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων μέχρι τῆς Δευτέρας Παρουσίας.

Ἡμεῖς θὰ ὑπενθυμίσωμεν ἐπ' εὐκαιρίᾳ ὀλίγας μόνον ἐξ αὐτῶν τῶν δηλώσεων καὶ ὀλίγα ἐξ αὐτῶν τῶν

γεγονότων, που προέρχονται ἐκ τῆς «ἀποκαλύψεως» τῶν ἡμερῶν μας.

Οἱ «ἐν περιστάσει» Ὁρθόδοι ἀδελφοὶ

Γνωρίζει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τοὺς ἐν αἵματι διωγμοὺς καὶ ἀφανισμοὺς τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν εἰς τὴν Σοβιετικὴν Ἑνωσιν ἀπὸ τοῦ 1917 ἕως τῶν ἡμερῶν μας. Ὅμως, παρ' ὅλα ταῦτα, ὁ Πατριάρχης Μόσχας δηλώνει τὸ 1966 τὰ ἑξῆς: «Ἡ κατάστασις τῆς ἐν Ρωσίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἦτο καὶ παραμένει τελείως ὀμαλή. Τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὰς σχέσεις μεταξὺ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Κράτους ἐρρυθμίσθησαν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Συμβουλίου Ὑπουργῶν τῆς Ε.Σ.Σ.Δ. Μὲ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία ἐπιτελεῖ τὸ ἔργον της, τῆς σωτηρίας, μετὰ σοβαρότητος καὶ σταθερότητος» (Περιοδικὸν τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας, ἀρ. 4, 1966).

Ὁ Β. Κουροϊέντωφ, Διευθυντὴς τοῦ Συμβουλίου διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας παρὰ τῷ Ὑπουργείῳ Ἐσωτερικῶν, δηλώνει τὸ 1969: «Ἡ νομιμοφροσύνη τῶν ἱερέων πρὸς τὸ Κράτος εἶναι τὸ βασικὸν στοιχεῖον τῆς πραγματικότητός μας. Ὅλοι οἱ ἱερεῖς ὑποστηρίζουν τὴν ἐσωτερικὴν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τῆς Κυβερνήσεώς μας» (Ἰσθέστια, 18 Ὀκτ. 1969).

Ὁ Μητροπολίτης τοῦ Λένινγκραντ καὶ Νόβγοροντ Νικόδημος, Διευθυντὴς τῆς ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας ἀπὸ τὸ 1968, εἰς μίαν διεθνῆ Διάσκεψιν, ἀφοῦ ἐχαρακτήρισε τὰ δυτικὰ κράτη «ὡς πηγὴν ἀναριθμῆτων συμφορῶν», εἶπεν: Ἡ ζωὴ εἰς τὴν Ε.Σ.Σ.Δ. εἶναι «πραγμάτωσις τοῦ χριστιανικοῦ ἰδεώδους» («Οἱ πιστοὶ εἰς τὴν Ε.Σ.Σ.Δ., Ἄνδρέου Μαρτίν, Παρίσιοι 1970, σελ. 132, γαλλιστί).

Συμφώνως πρὸς τὰς ἐπισήμους πηγὰς εἰς τὴν Ρωσίαν ὑπῆρχον μέχρι τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1917 73.000 Ἐκκλησιαί. Σήμερον ὑπάρχουν 7.000. Αἱ ἐπίσημοι Σοβιετικαὶ πηγαὶ ἀκριβολογοῦν λέγουσαι ὅτι τὸ 1961 εἰς

τὴν Ε.Σ.Σ.Δ. ὑπῆρχον 11.500 ἀνοικταὶ Ἐκκλησίαι καὶ ὅτι εἰς τὸ τέλος τοῦ 1969 ἔμειναν 7.000, συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν ναῶν τῶν Κοιμητηρίων (Αὐτόθι, σελ. 21).

Ἡ δεξιὰ χεὶρ τοῦ Μητροπολίτου Νικοδήμου, ὁ Μητροπολίτης Ποιμὴν, νῦν Τοποτηρητὴς τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου Μόσχας(*), ἐδήλωσε τὴν 19ην Δεκεμβρίου 1964 εἰς τὸ Πρακτορεῖον ΤΑΣ «ὅτι οἱ ἰσχυρισμοὶ διὰ τὸ κλείσιμον τῶν Ἐκκλησιῶν στεροῦνται πάσης θάσεως» (ἐ.ἀ.).

Τὸ περιοδικὸν «Ναούκα ἢ Ρελίγια», Μάιος 1969, σ. 52, γράφει: «Ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία θὰ ὑπάρχη ἐν ὅσῳ θὰ ὑποστηρίξη τὴν σοβιετικὴν πολιτικὴν».

Τὸ ἔτος 1944, ὡς Τοποτηρητὴς τοῦ πατριαρχικοῦ θρόνου ὁ Μητροπολίτης Ἀλέξιος, ὁ ἀργότερον Πατριάρχης Ρωσίας, εἰς τὴν ἀναφορὰν του πρὸς τὸν Στάλιν λέγει: «Ἐργαζόμενοι ἐν πλήρει συμφωνίᾳ μετὰ τοῦ Ἀνωτάτου Συμβουλίου ὡς πρὸς ὅλα τὰ ζητήματα τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἐγὼ καὶ ἡ Σύνοδος θὰ φυλαχθῶμεν ἀπὸ τὰς πλάνας καὶ ἀπὸ τὰς ἐσφαλμένας πράξεις» (Αὐτόθι, σ. 132).

Ὁ Λουνατσάρσκι, ὁ πρῶτος Ὑπουργὸς Παιδείας εἰς τὴν Ε.Σ.Σ.Δ., διατυπώνει τὴν στάσιν τοῦ ἀθέου Κομμουνισμοῦ ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τὴν ἐξῆς κραυγὴν: «Κάτω ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν πλησίον! Ἡμεῖς πρέπει νὰ μάθωμεν νὰ μισῶμεν. Ἡμεῖς μισοῦμεν τοὺς Χριστιανούς. Ἀκόμη καὶ οἱ καλλίτεροι μετὰξὺ των εἶναι οἱ ἐχθροὶ μας. Εἰς τὰς σημαίας τοῦ προλεταριάτου πρέπει νὰ γραφοῦν συνθήματα μίσους καὶ ἐκδικήσεως» (Αὐτόθι).

Τί σημαίνουν αἱ ὡς ἄνω δηλώσεις τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ρωσικῆς Ἱεραρχίας; Ἐν καὶ μόνον ἔν: ἡ Ἱεραρχία ἔχει προδώσει τὴν Ὁρθόδοξον Πίστιν καὶ ἔχει γίνοι τὸ πλέον ὑπάκουον ὄργανον τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας.

Τί νὰ εἶπη τις περὶ τῆς τοῦ Ἰούδα ἀποφάσεως τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας (16/29 Δεκ. 1969) περὶ τῆς μυ-

* Νῦν Πατριάρχης Μόσχας.

στηριακῆς ἐπικοινωνίας (intercommunio) μὲ τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς, ληφθείσης ἐναντίον ὅλων τῶν Ἁγίων Δογμάτων καὶ Κανόνων τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας; Μὲ αὐτὴν τὴν πρωτάκουστον εἰς τὴν Ἱστορίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, τὴν Δογματικὴν καὶ τὴν Κανονικὴν Παράδοσίν της, ἀπόφασιν περὶ τῆς μυστηριακῆς ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς φανεροὺς αἵρετικούς, ὀλόκληρον τὸ Θεανθρώπινον Σῶμα τῆς Ὁρθοδοξίας ἔχει πληγωθῆ βαθέως· ὅλοι οἱ Πατέρες καὶ ὅλοι αἱ Σύνοδοι ἔχουν ἀτιμασθῆ· τὰ Δόγματα καὶ οἱ Κανόνες τῆς Ἐκκλησίας ἔχουν πατηθῆ· ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, ἡ Ἄμωμος Νύμφη, ἔχει ριφθῆ εἰς τὸν δηλητηριασμένον βόρβορον τῶν αἵρετικῶν. Τοιαῦται δηλώσεις καὶ τοιαῦτα γεγονότα μὲ τὴν ἀδίστακτον ἀναισχυντίαν των ἐκπλήττουν τὸν κόσμον. Τί μαρτυροῦν αὐτά; Μαρτυροῦν περὶ τοῦ ὅτι ἡ Ρωσικὴ τῆς Μόσχας Ἱεραρχία εὐρίσκεται εἰς φοβερὰν πνευματικὴν παράλυσιν. Καὶ αὐτὴ, τοιαύτη οὖσα, πρέπει νὰ ἐκπροσωπῆ τὴν ἐν Ρωσίᾳ Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν εἰς τὴν ἐνδεχομένως μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον; Νὰ μὴ ἐπιτρέψῃ ὁ Θεὸς μίαν τοιαύτην ἀποκαλυπτικὴν φρικαλεότητα!

Ὅ,τι ἰσχύει διὰ τὴν Ρωσικὴν Ἱεραρχίαν τῆς Μόσχας, ὀλίγον ἢ πολὺ, ἰσχύει καὶ διὰ τὰς Ἱεραρχίας εἰς ὅλας τὰς τοπικὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας, αἱ ὁποῖαι εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν ἀντιεκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν τοῦ Κομμουνισμοῦ.

Ἡ ἐν Ἑλλάδι πάλιν Ἐκκλησία ἔχει εἰδικὰς δυσκολίας: τὸ παλαιοσημερολογητικόν, τὴν σύγκρουσιν μὲ τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν ἐξ ἀφορμῆς τοῦ αὐτοκεφάλου τῆς Ρωσικῆς Μητροπόλεως τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν σύγκρουσιν ἐξ ἀφορμῆς τῆς χορηγήσεως τῆς Θείας Κοινωνίας εἰς τοὺς Ρωμαιοκαθολικούς.

Ὁ αἵρετικὸς καὶ μηδενιστὴς Πατριάρχης Ἀθηναγόρας Α΄

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως; Αὐτὸς μὲ τὴν νεοπαπιστικὴν συμπεριφορὰν του εἰς τοὺς λόγους καὶ

εἰς τὰς πράξεις σκανδαλίζει ἐπὶ μίαν ἤδη δεκαετίαν τὰς Ὁρθοδόξους συνειδήσεις, ἀρνούμενος τὴν μοναδικὴν καὶ πανσωστικὴν Ἀλήθειαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ Πίστεως, ἀναγνωρίζων τὰς ρωμαϊκὰς καὶ ἄλλας αἱρέσεις ὡς ἰσοτίμους μὲ τὴν Ἀλήθειαν, ἀναγνωρίζων τὸν Ρωμαῖον Ἄκρον Ποντίφηκα μὲ ὅλην τὴν δαιμονικὴν ἀντιεκκλησιαστικὴν ὑπερηφάνειάν του. Καὶ προετοιμάζει μὲ αὐτοκτονικὴν ταχύτητα καὶ ἐπιπολαιότητα, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Βατικανοῦ, αὐτὴν τὴν ἰδικὴν του λεγομένην «Μεγάλην Πανορθόδοξον Σύνοδον», ὄχι ὅμως μὲ τὸ βασικὸν εὐαγγελικὸν καὶ ἁγιοπαραδοσιακὸν θέμα τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ κόσμου, ἀλλὰ μὲ καθαρῶς σχολαστικο-προτεσταντικὴν θεματολογία. Τὴν προετοιμάζει μάλιστα εἰς τὸν Πύργον τῆς Βαβέλ τοῦ συγχρόνου ἀναρχικοῦ καὶ μηδενιστικοῦ κόσμου(*) ἄνευ τῆς συμμετοχῆς τῶν πραγματικῶν ὀρθοδόξων ὁμολογητῶν, φορέων τῆς Ὁρθοδόξου Πίστεως, Θεολογίας, Παραδόσεως καὶ Ἐκκλησιαστικότητος. Τὸν τελευταῖον καιρὸν αὐτὸς ἔχει γίνεαι πηγὴ ἀναρχισμοῦ καὶ μηδενισμοῦ εἰς τὸν Ὁρθόδοξον κόσμον. Οἱ Ἁγιορεῖται δικαίως τὸν ὀνομάζουν αἰρετικὸν καὶ ἀποστάτην εἰς ἀνοικτὰς ἐπιστολάς των ἀπευθυνομένας πρὸς αὐτὸν διὰ τοῦ Τύπου. Αὐτὸς ἐπίσης ἔχει ὀξυτάτην σύγκρουσιν μὲ τὴν Ρωσικὴν Ἐκκλησίαν ἐξ ἀφορμῆς τῆς χορηγήσεως τοῦ αὐτοκεφάλου εἰς τὴν Ρωσικὴν Μητρόπολιν τῆς Ἀμερικῆς ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας.

Ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά

Ἡ Ὁρθόδοξος Διασπορά; Αὐτὸ εἶναι τὸ ὀδυνηρότερον πρόβλημα τῆς Ὁρθοδοξίας σήμερον. Πρῶτον αὐ-

---

* Δηλαδή τὴν Γενεύην, ὅπου ἐδρεύει καὶ τὸ λεγόμενον Παγκόσμιον Συμβούλιον Ἐκκλησιῶν, ἡ συνομοσπονδία αὐτὴ τῶν 250 αἱρέσεων, κατὰ τὸν π. Ἰουστίνον (Σημ. Ἐπιμ.).

τὸ πρέπει νὰ λυθῆ καὶ μάλιστα θετικῶς. Καὶ εἶναι δυνατὸν μὲ ὀλίγην καλὴν θέλησιν νὰ λυθῆ πολὺ συντόμως. Ταῦτοχρόνως δὲ δὲν πρέπει νὰ λησμονηθῆ τὸ ὅτι εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Διασποράν εὐρίσκονται σήμερον σπουδαιότατοι Ὁρθόδοξοι Θεολόγοι. Αἱ προετοιμασίαι διὰ τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἄνευ αὐτῶν θὰ ἦτο μία ἀσυγχώρητος ἁμαρτία.

Ματαίωσις ἢ ἀποχὴ

Ἄλλὰ τέλος εἶναι γνωστὸν εἰς τοὺς Ἀγγέλους καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους, ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς Ὁρθοδόξους Χριστιανούς, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν ἀποκαλυπτικὴν ἐποχὴν εἶναι δύσκολον ἢ μᾶλλον ἀδύνατον εἰς πολλοὺς Ἱεράρχας τῶν τοπικῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, λόγω ἀνθρωπίνων ἀδυναμιῶν, νὰ ὁμολογήσουν ὀρθοδόξως καὶ ἀγιοπατερικῶς εἰς αὐτὴν τὴν ἐνδεχομένως μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τὰ ὀρθόδοξα δόγματα καὶ τὰς κανονικὰς ἀληθείας. Ἐνεκα τούτου τὸ ὀρθοδοξότερον θὰ ἦτο νὰ μὴ συγκληθῆ καθόλου ἡ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἢ τοῦλάχιστον νὰ μὴ συμμετάσχῃ τις εἰς αὐτήν. Εἰδικῶς ποία θὰ εἶναι ἡ θέσις καὶ στάσις τῆς ἰδικῆς μας ἐν Σερβίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς αὐτὴν τὴν ἐνδεχομένως μέλλουσαν νὰ συνέλθῃ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον; Μὲ ποῖον πρόσωπον θὰ παρουσιασθῶμεν ἐνώπιον τῶν ἁγίων ἀθλητῶν τοῦ Σταυροῦ; Ἀλλοίμονον! Μὲ δύο σχίσματα καὶ ἀναριθμήτους ἄλλας πνευματικὰς πληγὰς καὶ τραύματα!

Καὶ εἰς τὸ τέλος τέλος, τί δύναται νὰ περιμένῃ κανεὶς ἀπὸ μίαν τοιαύτην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον; Ἐν καὶ μόνον ἓν: σχίσματα καὶ αἱρέσεις καὶ διαφόρους ἄλλας συμφοράς. Αὐτὸ εἶναι ἡ βαθεῖα μου αἴσθησις καὶ πλήρης ὀδύνης ἐπίγνωσις. Δι' αὐτὸ παρακαλῶ καὶ ἱκετεύω τὴν Ἱεράν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας νὰ ἀπόσχῃ ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν προετοιμασίαν τῆς Συνόδου καὶ ἀπὸ τὴν συμμετοχὴν εἰς τὴν ἰδίαν τὴν Σύνοδον, ἐὰν ἀτυχῶς

συγκληθῆ. Νὰ μὴ φορτώσωμεν τοῦλάχιστον καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν φοβερὰν ἁμαρτίαν ἐπάνω εἰς τὴν Ἁγιοσαββιτικὴν μας Ἐκκλησίαν καὶ εἰς τὸν ἀθῶον λαόν μας.

Ἐκζητῶν τὰς ἁγίας ἀποστολικὰς προσευχὰς τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἱεραρχίας τῆς ἐν Σερβίᾳ Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας,

ὁ ἀνάξιος Ἀρχιμανδρίτης ΙΟΥΣΤΙΝΟΣ

Ἁγίου Γεωργίου 1971 — Ἱερὰ Μονὴ Τσέλιε.

«ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΗ» ΕΠΙΣΤΟΛΗ
ΤΟΥ ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΣΑΜΠΑΣ — ΒΑΛΙΕΒΟ ΣΕΡΒΙΑΣ
ΠΡΟΣ ΤΗΝ Ι. ΣΥΝΟΔΟΝ ΤΗΣ ΙΕΡΑΡΧΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΝ ΣΕΡΒΙΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΝ

Ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ μεταβιβάσωμεν εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας τὰς ὡς ἄνω σκέψεις τοῦ Πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου Δρ. Ἰουστίνου Πόποβιτς, τέως Καθηγητοῦ Πανεπιστημίου, νῦν πνευματικοῦ τῆς Μονῆς Τσέλιε πλησίον τῆς Βάλιεβο, περὶ τῆς συγχρόνου πνευματικῆς καταστάσεως τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ περὶ τῶν δυνατοτήτων ἢ μᾶλλον ἀδυνατοτήτων συγκλήσεως τώρα μιᾶς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Φρονοῦμεν ὅτι αἱ ὡς ἄνω σκέψεις τοῦ Παν. Ἀρχιμ. Δρ. Ἰουστίνου Πόποβιτς θὰ εἶναι λίαν χρήσιμοι εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας διὰ τὴν συζήτησιν καὶ τὸν καθορισμὸν τῆς στάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἐναντι τῆς προετοιμαζομένης πρὸς σύγκλησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Εἶναι δὲ ἄκρως σπουδαῖον εἰς ἓν τόσον λεπτόν καὶ διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ἀποφασιστικὸν ζήτημα νὰ λάθῃ τις τὴν ὀρθὴν θέσιν. Διότι εἶναι πολὺ γνωστὸν ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ὅτι αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ Σύνοδοι, αἱ ὁποῖαι προηγουμένως δὲν ἔτυχον δεούσης

προετοιμασίας καὶ αἱ ὁποῖαι συνήρχοντο ἐν ἀτμοσφαί-
ρα διχονοίας καὶ πνευματικῆς διασπάσεως, περισσότε-
ρον ἔβλαψαν παρὰ ὠφέλησαν τὴν Ἐκκλησίαν. Αἱ τοιού-
του εἴδους Σύνοδοι ἐβοήθησαν ἐν πολλοῖς εἰς τὴν κα-
ταστροφὴν τῆς κάποτε ἰσχυρᾶς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας,
τῆς πρώτης χιλιετηρίδος, κατατεμαχίζουσαι αὐτὴν εἰς
ἀναριθμήτους αἱρέσεις καὶ σχίσματα. Πνευματικῶς μὴ
ἠνωμένη καὶ πολιτικῶς διηρημένη ἡ Ὁρθόδοξος Ἀνα-
τολή ἐγένεν εὐκόλως λεία τοῦ Ἰσλάμ, πολιτικῶς καὶ
θρησκευτικῶς, οὕτως ὥστε νὰ ἔχωμεν σήμερον μόνον
ἀναμνήσεις ἐξ ἐκείνης τῆς ἰσχυρᾶς Ὁρθοδόξου Ἐκκλη-
σίας τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, ἡ ὁποία διέ-
δωσε τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην
κατὰ τοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνας.

Εἶναι ἄρα γε ὁ Ὁρθόδοξος κόσμος σήμερον ὥρι-
μος καὶ ἰκανὸς καὶ πνευματικῶς ἔτοιμος, διὰ νὰ δώσῃ
εἰς μίαν σύγχρονον Οἰκουμενικὴν Σύνοδον τὴν ὀρθὴν
κατεύθυνσιν καὶ νὰ προσφέρῃ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκ-
κλησίαν μίαν πνευματικὴν ἐνίσχυσιν καὶ τὴν νέαν χάριν
τοῦ Ἁγίου Πνεύματος; Κατέχει σήμερον ὁ Ὁρθόδοξος
κόσμος ἀρκετὴν πνευματικὴν δύναμιν νὰ ὑποτάξῃ τὸ
ἀνθρώπινον εἰς τὸ πνευματικόν, νὰ λησμονήσῃ τὰς ἀν-
θρωπίνας ματαιότητας καὶ ἐπιδιώξεις καὶ νὰ ἀνυψωθῇ
ἕως ἐκεῖνο τὸ μόνον «οὐ ἔστι χρεία»;

Ἡ μήπως ὁ π. Ἰουστίνος ἔχει δίκαιον, ὅταν εἶναι ὡς
πρὸς τοῦτο διστακτικὸς; Εἶναι ἄκρως σπουδαῖον νὰ
σταθμίσῃ τις ὀρθῶς τὴν σύγχρονον κατάστασιν εἰς τὸν
Ὁρθόδοξον κόσμον καὶ νὰ καθορίσῃ τὴν στάσιν τῆς
Ἐκκλησίας ἡμῶν ὡς εἶναι τὸ καλλίτερον καὶ τὸ σωτη-
ριωδέστερον, ὅχι μόνον διὰ τὴν παροῦσαν ἐποχὴν, ἀλλὰ
καὶ διὰ τοὺς μέλλοντας αἰῶνας.

Εἰς τὴν Σύνοδον τῆς Ἱεραρχίας εὐπειθέστατος
ἐν Χριστῷ ἀδελφός

Ἐπίσκοπος τῆς Σάμπατς - Βάλιεβο

† ΙΩΑΝΝΗΣ

ΕΡΓΑ ΤΟΥ π. ΙΟΥΣΤΙΝΟΥ ΠΟΠΟΒΙΤΣ

Α) Είς τήν Ἑλληνικήν:

1. Τὸ πρόβλημα τῆς προσωπικότητος καὶ τῆς γνώσεως κατὰ τὸν Ἅγιον Μακάριον τὸν Αἰγύπτιον. (Διδακτορικὴ Διατριβὴ ὑποβληθεῖσα εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπ. Ἀθηνῶν). Ἀθήναι 1926. (Ἐξηντηλημένον).
2. Ἡ γνωσιολογία τοῦ Ἁγίου Ἰσαὰκ τοῦ Σύρου. Μετάφρ. Ἱερομ. Ἀθανασίου Γιέβτιτς. (Ἀνάτυπον ἐκ τῆς «Θεολογίας»). Ἀθήναι 1967. (Διὰ τοῦ ὄρου «γνώσις» καὶ «γνωσιολογία» ὁ π. Ἰουστίνος ἐννοεῖ ὅ,τι ἐκφράζουν οἱ σύγχρονοι ὄροι «Θεολογία» καὶ «ἀνθρωπολογία» ὁμοῦ, ἤτοι ἡ περὶ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου διδασκαλία).
3. Ἄνθρωπος καὶ Θεάνθρωπος. Μελετήματα Ὁρθοδόξου Θεολογίας. Μετάφρ. Ἱερομ. Ἀθανασίου Γιέβτιτς. Ἐκδόσεις «Ἀστέρως», Ἀθήναι 1969. Β' ἔκδοσις, Ἀθήναι 1971.
4. Ἐόρτιοι Ἐπιστολαὶ περὶ τῆς Θεολογίας τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως καὶ Ἀναστάσεως. (Ἐδημοσιεύθησαν εἰς θρησκ. Περιοδικά).

Β) Εἰς τὴν Σερβικήν: ἔχει γραφῆ τὸ κύριον, μέγα εἰς ἕκτασιν καὶ θαυτάτον θεολογικῶς καὶ πνευματικῶς ἔργον του, ἐκ τοῦ ὁποίου μνημονεύομεν κυρίως τὴν 4 τομὸν Δογματικὴν του καὶ τὸ 12 τομὸν ἔργον του Βίοι τῶν Ἁγίων. Τὰ λοιπὰ ἔργα του ἀνερχονται εἰς 20 περίπου, ἐκτὸς τῶν μικροτέρων μελετῶν καὶ ἄρθρων, πολλὰ τῶν ὁποίων ἔχουν μεταφρασθῆ καὶ εἰς ἄλλας εὐρωπαϊκὰς γλώσσας.